

Nykyisen Kalantorpan syntyvaiheista

Kun Kalan torpan, nuorisoseuran perustamispaikan, asuttaminen loppui, jäi tontti ilman mitään merkkiä paikan tärkeydestä. Kaikki rakennukset oli hävitetty. Voi sanoa, ettei ollut enää kiveä kiven päällä.

Torstaina tammikuun 17. päivänä 1963 ilmestynyt Kauhava- lehti kertoi, että nuorisoseuraliikkeen 75- vuotisjuhlien yhteydessä pystytettiin paikalle pieni kuparinen muistolaatta, joka ei vähäpätöisyydessään vastaa paikan arvoa. Lehti kertoi edelleen, että Etelä- Pohjanmaan nuorisoseura oli asettanut toimikunnan, jonka tehtävänä oli entistää Kalan torpan paikka sellaiseen kuntoon, jollaisena se oli silloin, kun siellä maan ensimmäisen nuorisoseuran syntysanat lausuttiin.

Perustavaan toimikuntaan valittiin mv. Jaakko Kangasluoma Kauhavalta, tehtailija E. A. Lagerstedt Nurmosta, mv. Kauno Sippola Kauhavalta, pääsihteeri Juhani Ylirantala Helsingistä, mv. Toivo Korpela Kauhavalta, kotiseutusihiteeri Väinö Tuomaala Seinäjoelta ja päätoimittaja Veikko Pirilä Seinäjoelta. Toimikunnan sihteeriksi valittiin toiminnanjohtaja Riisto Herrala Seinäjoelta. Myöhemmin toimikuntaan valittiin vielä maanviljelijä Yrjö E. Sippola rahastonhoitajaksi ja rehtori Kosti Rasinperä puheenjohtajaksi, molemmat Kauhavalta.

Ensimmäiseksi tehtäväkseen toimikunta sai tarkoitukseen sopivan talon etsimisen. Kotiseutuneuvos Tuomaala etsi taloja eri puolilta maakuntaa, ja toimikunta kävi niitä tarkastamassa. Sopivimmaksi valittiin evijärveläistalo, joka vastasi parhaiten entistä Kalan torppaa. Toimikunnalla oli apunaan rakennusmestari Antti Passi, joka arvioi rakennusten kuntoa ja sopivuutta siirrettäväksi. Hän valvoi myös talon pystytystöitä.

Talon rakennuskustannuksista vastasi toimikunta useita vuosia itse omavelkaisella lainalla. Ostetun talon purkamisen, Evijärveltä Kauhavalle siirron ja Kalan mäelle kokoamisen suorittivat Antti Kangasluoma, Jussi Möttönen ja Yrjö Pihlajamäki. Talon kivijalka on peräisin Hahtomaasta Sippola-Kivimäen riihestä. Kivet olivat niin korkealaatuisesti louhittuja ja muotoiltuja, että kelpasivat aivan sellaisinaan uuteen käyttöön, vaikka olivat lähtöisin vain riihestä. Taloon tehtiin aluksi pärekatto kökkätyönä, mutta myöhemmin se päällystettiin huovalla.

Talon sisustukseen sopivia ja entisen Kalan torpan kalustoa muistuttavia huonekaluja etsittiin pitkin pitäjiä. Silloin vielä oli tietoa alkuperäisen Kalan torpan esineitten näöstä. Noin kymmenen vuotta sitten lahjoitti Kalan suku torpan kamariin muutamia alkuperäisiä huonekaluja ja kirjoja.

Mainittakoon, että opetusneuvos Veikko Pirilä sai opetusministeriöltä järjestetyksi rahat toimikunnan ottaman omavelkaisen rakennuslainan maksamiseen.

Uuden Kalan torpan rakentamisen aikoihin keskusteltiin torpan tulevasta käytöstä ja sen pitämisestä auki matkailijoille. Suunniteltiin esittelijän palkkaamista ja jonkinlaista leiripaikan pitoa keittomahdollisuuksineen, mutta nämä ajatukset eivät tuottaneet kuitenkaan tulosta. Esittely ja hoito ratkesivat, kun torppa annettiin Kauhava- Seuran huoleksi.

Näin jälkeempäin ajatellen talon rakentaminen oli viisas ratkaisu verrattuna patsaan pystyttämiseen, mitä myös suunniteltiin. Kauhavalaisyyntyinen, Nurmossa asunut tehtailija Axel Lagerstedt esitti, että laitettaisiin paikalle talo, joka olisi mahdollisimman paljon entisen Kalan torpan näköinen.

Vanhanaikainen hirsitalo henkii entisajan tunnelmaa, joten vierailija voi torpassa palata nuorisoseuran perustamishetkiin. Saamme olla kiitollisia miehille, jotka asian oivalsivat ja asettivat yksityisomaisuuttansakin pantiksi asian onnistumiseksi.

Veikko Sippola
Talon rakennusasioita
muistelivat Yrjö E. Sippola ja
Antti Kangasluoma.
1998